

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 3. maj 2012
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Jesper Jarnit
Sagsnr.: 2011-0030-0452
Dok.: 291592

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 173 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 14. november 2011. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Morten Bødskov

/

Carsten Madsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 173 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Under henvisning til ministerens besvarelse af samrådspørgsmål E om regeringens bandeindsats bedes ministeren redegøre for, hvordan det kan sikres, at man i rocker- og bandemiljøet ikke spekulerer i de lave straffe for afpresning/brug af de såkaldte dummebøder og vil ministeren i den forbindelse tage initiativ til at stramme lovgivningen således, at der fastsættes en minimumsstraf på 1 år for afpresning/ opkrævning af dummebøder i rocker- og bandemiljøet.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet udtalelser fra Rigspolitiet og Rigsadvokaten.

Rigspolitiet har oplyst følgende:

”Rigspolitiet skal indledningsvis bemærke, at såfremt politiet bliver bekendt med afpresning/opkrævning af dummebøder i rocker- og bandemiljøet, vil politiet tage sådanne sager meget alvorligt.

Rigspolitiet kan endvidere oplyse, at indsatsen mod kriminalitet begået af personer med tilknytning til rocker- og bandemiljøet i de seneste år – som bekendt – har været et af de højest prioriterede indsatsområder for dansk politi.

Med henblik på at lægge et massivt pres på rocker- og bandemiljøet er der bl.a. udarbejdet en overordnet strategi for politiets indsats på området, og politiet har iværksat en række initiativer med henblik på at forhindre kriminalitet med udspring i rocker- og bandemiljøet, herunder udstedelse af såkaldte ”dummebøder” og anden form for afpresning.”

Rigsadvokaten har oplyst følgende:

”1. Der findes ikke nogen juridisk definition af begrebet ”dummebøder” i straffeloven eller den strafferetlige litteratur. Det Kriminalpræventive Råd beskriver på sin hjemmeside ”dummebøder” således:

”En dummebøde er, hvis nogen prøver at afpresse dig for penge ved at påstå, at du har gjort noget dumt. Personen siger fx, at du har ødelagt noget el-

ler har bagtalt ham over for nogen. Gerningsmanden får pengene ved at true eller bruge vold.

Begrundelsen for dummebøden er helt tilfældig. Det er personen, som giver bøden, der bestemmer dens størrelse, og hvordan den skal betales. Gælden kan derfor pludselig vokse, og den, der ”skylder” penge, presses til at begå kriminalitet for at skaffe flere og flere penge. Denne form for afpresning kendes især fra rockermiljøet.”

Det afgørende efter denne beskrivelse er således, at en person presses til at betale et af gerningsmanden fastsat beløb på grund af sin opførsel, et påstået gældsforhold eller lignende.

Der vil i sådanne tilfælde normalt være tale om en overtrædelse af straffelovens § 281 om afpresning. Det følger af denne bestemmelse, at den, som for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding truer nogen med bl.a. vold, betydelig skade på gods eller frihedsberøvelse, uden at forholdet falder ind under straffelovens § 288 om røveri, straffes for afpresning. Straffen for afpresning er efter straffelovens § 285 som udgangspunkt fængsel indtil 1 år og 6 måneder, men i særlig grove tilfælde kan straffen efter straffelovens § 286, stk. 1, stige til fængsel indtil 6 år.

Hvis der ikke er tale om trussel om fremtidig anvendelse af vold, men derimod om tilfælde, hvor en dummebøde inddrives ved vold eller trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold, vil forholdet være omfattet af straffelovens § 288 om røveri. Det fremgår af denne bestemmelse, at der bl.a. straffes for røveri, når en person for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved vold eller trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold fratager eller aftvinger nogen en fremmed rørlig ting. Strafferammen er fængsel indtil 6 år, som kan stige til fængsel indtil 10 år, når et røveri er af særlig grov beskaffenhed.

Sker der frihedsberøvelse af den forurettede, er forholdet tillige omfattet af straffelovens § 261 om frihedsberøvelse. Her er strafferammen bøde eller fængsel indtil 4 år, som kan stige til fængsel indtil 12 år, hvis frihedsberøvelsen f.eks. sker for vindings skyld eller er langvarig.

Det bemærkes, at der i praksis er sager, hvor ofret først udsættes for vold og derefter for afpresning. I disse tilfælde er forholdet både omfattet af straffelovens § 281 om afpresning og straffelovens voldsbestemmelser. Simpel vold straffes efter straffelovens § 244 med bøde eller fængsel indtil 3 år, mens grov vold efter straffelovens § 245 straffes med fængsel indtil 6 år, og særlig grov vold efter straffelovens § 246 straffes med fængsel indtil 10 år.

Anvendelsen af straffelovens § 281 om afpresning forudsætter, at gerningsmanden vil opnå en uberettiget vinding, det vil sige et beløb, som han eller hun ikke har krav på. Inddrivelse af en reel gæld ved anvendelse af vold eller trusler vil normalt være ulovlig tvang efter straffelovens § 260, stk. 1. Det fremgår af denne bestemmelse, at den, der ved vold eller trussel om bl.a. vold, betydelig skade på gods eller frihedsberøvelse tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

I sager, hvor der pålægges dummebøder på grund af ubetalt gæld, og den pågældende ved trusler om vold presses til at betale et beløb, der er større end gælden, kan der således straffes for overtrædelse af både straffelovens § 281 om afpresning (dummebøden) og straffelovens § 260, stk. 1, om ulovlig tvang (gælden).

Som det fremgår, er det således sagens konkrete omstændigheder, der er afgørende for, om brug af de såkaldte dummebøder må anses for overtrædelse af straffelovens § 281 om afpresning, eller om der er tale om røveri efter straffelovens § 288 eller ulovlig tvang efter straffelovens § 260, stk. 1.

2. Rigsadvokaten har til brug for udarbejdelsen af sit bidrag til besvarelse af spørgsmålet anmodet samtlige politikredse og regionale statsadvokater om eksempler på sager, hvor der er sket domfældelse for uddeling og eventuelt også inddrivelse af dummebøder.

Det fremgår af de modtagne domme og den i øvrigt foreliggende trykte retspraksis, at betegnelsen ”dummebøder” kun anvendes i relativt få af de sager, hvor der er tale om afpresning af beløb, som den forurettede pålægges at betale på grund af sin opførsel eller på grund af påståede gældsforhold eller lignende.

Det er vanskeligt at udlede noget mere generelt om strafniveauet i sager om opkrævning af dummebøder/afpresning. Dette skyldes, at der i langt de fleste sager er sket domfældelse for flere andre forhold, og at der samtidig er stor forskel på afpresningsovertrædelserne, herunder på antallet af overtrædelser og forholdenes karakter og grovhed.

Det er efter en gennemgang af dommene dog Rigsadvokatens umiddelbare vurdering, at straffen for en enkeltstående overtrædelse af straffelovens § 281 normalt vil blive udmålt til fængsel omkring 4-6 måneder afhængig af sagens konkrete omstændigheder.

Som eksempel kan nævnes Østre Landsrets dom af 6. maj 2003 (U2003.1905Ø), hvor en person blev idømt 4 måneders fængsel (som dog tillige omfattede en tidligere betinget fængselsstraf på 14 dage) for at have truet med vold, hvis forurettedes kæreste ikke betalte en dummebøde på 4.500 kr. eller 10.000 kr.

Endvidere kan nævnes Vestre Landsrets dom af 23. april 2007 (TfK2007.517/3V), hvor en person blev idømt 5 måneders fængsel for bl.a. afpresning og vidnetrusler, idet han i forbindelse med udgang fra afsoning af en fængselsstraf, hvor han tilfældigt mødte en person, som tidligere havde vidnet mod ham, pålagde denne en dummebøde på 50.000 kr. under trussel om vold.

Er der tale om flere eller grovere overtrædelser af straffelovens § 281 og eventuelle andre overtrædelser, kan straffen dog stige betydeligt.

Som eksempel kan nævnes en dom afsagt af Vestre Landsret den 12. december 2003 (TfK2004.177V), hvor en person blev idømt 1 års fængsel for i to tilfælde at have truet den samme person til at betale dummebøder på henholdsvis 2.000 kr. og 5.000 kr. samt for at have truet den pågældende i anledning af hans anmeldelse til politiet og truet en anden person, som havde vidnet mod ham i retten.

Endvidere kan nævnes Østre Landsrets dom af 9. november 2005 (TfK2006.106Ø), hvor to personer blev idømt fængsel i henholdsvis 1 år samt 1 år og 6 måneder for afpresning mv. De havde i flere tilfælde truet en person, herunder med pistol, og pålagt ham at betale en dummebøde på 15.000 kr., ligesom den ene gerningsmand havde tvunget den pågældende til at sælge 38 gram kokain for sig som afdrag på dummebøden.

Det kan tilføjes, at Rigsadvokaten kun har modtaget enkelte domme, hvor det klart fremgår, at gerningsmanden er rocker/bande-relateret. Jeg skal i den forbindelse understrege, at både politi og anklagemyndighed generelt er meget opmærksomme på kriminalitet begået af personer med rocker/bandetilnytning, herunder på sager om afpresning og lignende foretaget af sådanne personer. Endvidere fremgår det af de modtagne domme, at et sådant tilhørsforhold tillægges vægt ved vurderingen af truslens karakter, således at f.eks. truende henvisninger til en opkrævende persons tilknytning til en rocker-gruppe kan anses for at være trusler om vold.

3. For så vidt angår spørgsmålet om eventuel indførelse af en minimumsstraf på fængsel i 1 år for afpresning/opkrævning af dummebøder, der foretages af rocker/bande-relaterede personer, skal Rigsadvokaten i øvrigt bemærke, at dette vil indebære

en vanskelig afgrænsning af det område, som i givet fald skulle være omfattet. Dette skyldes bl.a., at det kan være vanskeligt at angive en mere præcis juridisk definition af ”dummebøder”, og at det afhængig af sagens konkrete omstændigheder som nævnt kan være relevant at anvende andre bestemmelser i straffeloven end § 281 om afpresning – f.eks. bestemmelserne om røveri eller ulovlig tvang. Hertil kommer i givet fald spørgsmålet om den lovgivningsmæssige afgrænsning af, hvornår en person er ”rocker/bande-relateret”, samt overvejelser om strafniveauet ved overtrædelser begået af personer, der ikke er rocker/bande-relaterede, selv om overtrædelserne er af tilsvarende grovhed.”

Justitsministeriet kan i tilknytning til ovenstående oplyse, at spørgsmålet om minimumsstraffe for afpresning og uddeling af dummebøder for nyligt har været behandlet af Folketinget i forbindelse med forslag til folketingsbeslutning om dummebøder (B 20).

Som jeg tilkendegav under førstebehandlingen af beslutningsforslaget den 3. februar i år, finder regeringen ikke umiddelbart, at minimumsstraffe er vejen frem til bekæmpelse af dummebøder. Der udmåles allerede markante straffe i sager om dummebøder, der ligesom anden banderelateret kriminalitet skal mødes med en prioriteret politiindsats med henblik på at lægge et massivt pres på miljøet.